

Nr 410.

Av herr **Lundqvist m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 174, angående förvärv av aktier i Hälsingborg—Hässleholms järnvägsaktiebolag.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 174 till innevarande års riksdag angående förvärv av aktier i Hälsingborg—Hässleholms järnvägsaktiebolag har bland annat berörts frågan om personalens vid nämnda järnvägsbolag löne- och anställningsvillkor, sedan statens järnvägar förvärvat aktiemajoriteten i järnvägen i fråga.

I den överenskommelse, som föreligger angående nämnda aktieförvärv, har i här omhandlade fråga anförts bland annat följande.

»Köparen och säljaren äro ense därom, att denna överenskommelse icke skall föranleda ändring i nuvarande personals löne- och övriga anställningsvillkor.

Därest bolagets järnvägar framdeles införlivas i statens järnvägar skall köparen — i den mån så kan vara möjligt med hänsyn till Kungl. Maj:ts och riksdagens beslut — tillse, att den då övertagna personalen icke kommer att lida minskning i de löneförmåner, som enligt då gällande bestämmelser och avtal skulle tillkommit den vid fortsatt anställning i bolagets tjänst.»

Enligt vad som framgår av propositionen har föreningen enskilda järnvägars förvaltningstjänstemän i en den 21 februari dagtecknad skrift, i anslutning till innehållet i här ovan återgivna del av överenskommelsen, anfört, att dessa bestämmelser syntes oklara och ej lämna tillräcklig trygghet för personalen, särskilt som i avtalet ej klart utsades, huruvida och i så fall på vilka villkor eventuellt förefintliga rättigheter till företagande av uppsägningar av personal finge av den nya bolagsledningen utnyttjas. Skriften utmynnar i en hemställan, att vid behandling av frågor om förvärv av aktier i järnvägsaktiebolag sådana åtgärder måtte vidtagas, att personalens berättigade intressen i erforderlig omfattning betryggades.

Häröver har departementschefen anfört följande.

»Vad beträffar den av förvaltningstjänstemännens förening gjorda framställningen synes någon särskild åtgärd i detta sammanhang icke erforderlig. För min del utgår jag från att all skälig hänsyn till personalens intressen skall tagas på sätt även skett vid införlivandet under senare år av enskilda järnvägar med statsbaneföretaget. Så länge järnvägen förvaltas under bolagsform, få givetvis förvaltnings- och personalfrågor behandlas i samma ordning som vanligen tillämpas vid enskilda företag.»

Enligt vad som framgår av samtidigt föreliggande Kungl. Maj:ts propositioner rörande aktieförvärv i Hälsingborg—Landskrona—Eslövs och Landskrona—Eslövs järnvägsaktiebolag samt i Kalmar nya järnvägsaktiebolag och Sävsjöström—Nässjö järnvägsaktiebolag, äro överenskommelserna med dessa bolag i berörda hänseende likalydande.

Om det i anledning av departementschefens förenämnda uttalande således icke synes behöva ifrågakomma, att personalen vid de enskilda järnvägarna efter statens järnvägars övertagande av aktiemajoriteten eller efter ett senare verkställt införlivande med statsbanenätet skulle kunna riskera att få sin nuvarande ställning försämrad, torde det däremot enligt vårt förmenande finnas viss anledning befara, att de vid statens järnvägar redan anställda tjänstemännen skulle — främst i befordringshänseende — kunna bli lidande på en överflyttning av tjänstemän från de övertagna järnvägarna till det nuvarande statsbanenätet. Vid ett förstatligande torde nämligen med all sannolikhet en hel del tjänstemän — särskilt sådana å förvaltningsexpeditioner, förråd och verkstäder — bli övertaliga vid de övertagna banorna, vilket givetvis kan komma att medföra ett överflyttande av sådana tjänstemän till statens järnvägars egna tjänsteställen. Enär här ifrågavarande tjänstemän vid de enskilda järnvägarna ofta befordrats vid relativt unga år och därför ej sällan innehava en löneställning, som ligger högre än den de närmast jämförbara tjänstemännens vid statens järnvägar med samma antal tjänsteår innehava, skulle det kunna tänkas, att statens järnvägars egna tjänstemän därigenom vid tillsättandet av lediga befattningar kunde komma att förbigås av de enskilda banornas tjänstemän. Med hänsyn till de synnerligen dåliga befordringsutsikter, som till följd av en långt driven indragning eller sänkning av befordrade tjänster sedan lång tid tillbaka råda för flertalet av statens järnvägars tjänstemän i olika tjänstegrader, synes det oss knappast kunna anses rättvist, att dessa, som under en lång följd av år ägna sin arbetskraft och sitt intresse åt statens järnvägar, skola stå tillbaka för här ifrågavarande andra tjänstemän, som åtminstone ofta icke äga samma utbildning och rutin som statens järnvägars egna tjänstemän. Det måste därför anses vara skäligt, att staten vidtager åtgärder, som i detta avseende tillgodose statens järnvägars egna tjänstemäns förväntan att icke av nu berörd anledning få sina befordringsutsikter ytterligare försämrade. Med minst samma rätt som de enskilda järnvägarnas tjänstemän, i och för sig helt naturligt, anse angeläget, att deras intressen i erforderlig omfattning betryggas, synes oss statens järnvägars egna tjänstemän böra kunna påräkna full förståelse från statsmakternas sida för sina rättmätiga krav att icke bli direkt lidande vid ett förstatligande av enskilda banor.

Ett uttalande i denna riktning från riksdagens sida synes oss i detta sammanhang vara väl motiverat.

I anslutning till vad sålunda anförts få vi därför föreslå,

att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 174 ville besluta göra det uttalandet, att vid aktieförvärv i eller införlivande med statens järnvägar av enskilda banor det bör tillses, att de vid statens järnvägar anställda tjänstemännen icke i befodrings- eller lönehänseende komma att bliva lidande genom den överflyttning av tjänstemän, som kan beräknas komma att ske från de enskilda järnvägarna.

Stockholm den 23 mars 1938.

R. Lundquist.

Lars Lindahl.

Gustaf Arnemark.

Ernst Hage.

